

Šablona III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

OSVÍCENSTVÍ MARIE TEREZIE JOSEF II.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_D5_20_02

Anotace: materiál obsahuje 3 úvodní listy, 14 listů prezentace, 2 listy kvízu, 1 list s řešením kvízu

Šablona: III/2

Název: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Téma: Osvícenství, Marie Terezie, Josef II.

Autor: Mgr. Jana Jandíková

Očekávaný výstup: žák pozoruje a hodnotí historické jevy a události, sleduje, jak události postupují v čase
pozoruje, jak myšlenky osvícenství ovlivnily život obyvatel

Klíčová slova: osvícenství, nevolnictví, robota, reforma školství, soudnictví, toleranční patent

Druh učebního materiálu: Prezentace

Cílová skupina: žák 1.stupně ZŠ

Typická věková skupina: 10 - 11 let

Použité zdroje a materiál: učebnice Vlastivěda-Obrázky z novějších českých dějin, doc. PhDr. Fr. Čapka CSc.,
Alter , 2006

učebnice Vlastivěda 5-Významné události nových českých dějin, doc. PhDr. Fr. Čapka CSc.,
Nová škola 2010

<http://cs.wikipedia.org>

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jana Jandíková

Použité zdroje a materiál: obrázky dostupné pod licencí Creative Commons

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle-of-Fontenoy.jpg>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_II_Portrait_with_crown.jpg
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rakou%C5%A1t%C3%AD_dragouni_z_roku_1850.gif
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marie_Antoinette_Young2.jpg
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Andreas_Moeller_001.jpg
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Zehent.jpg>
[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marie-Th%C3%A9r%C3%A8se_d%27Autriche_\(1717-1780\),_atelier_d%27Anton_von_Maron.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marie-Th%C3%A9r%C3%A8se_d%27Autriche_(1717-1780),_atelier_d%27Anton_von_Maron.jpg)
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slag_om_Grolle_2008-1_-_Linie_van_Staatse_troepen_vuurt.jpg?uselang=cs
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_II.jpg
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Georg_Decker_001.jpg?uselang=cs
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Harvest_Time_\(5984094240\).jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Harvest_Time_(5984094240).jpg?uselang=cs)
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tituln%C3%AD_list_Patentu_o_zru%C5%A1en%C3%AD_nevolnictv%C3%AD_z_16_listopadu_1781.gif
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Toleranzpatent_001.jpg
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joseph_II_by_Tr%C3%B6ndle.jpg?uselang=cs
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joseph_II_of_Habsburg_Lorraine_and_sisters.jpg?uselang=cs
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kr%C3%B6nungsmahl_Joseph_II.jpg?uselang=cs

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jana Jandíková

OSVÍCENSTVÍ

18. století
západní Evropa, Francie

panovník – starat se o poddané
- přemýšlet, co poddaným škodí, co jim prospívá

chudý i bohatý – stejná práva

MARIE TEREZIE

Na trůn nastoupila v roce 1740.
Převzala zadluženou, zaostalou a zuboženou zemi.

Mladá a nezkušená Marie Terezie měla těžkou pozici
Všichni předpovídali zánik mohutné monarchie
a také o to v následujících letech mnozí usilovali.
Začaly **války o rakouské dědictví**.
Své dědictví Marie Terezie uhájila
a změnila se v silnou, majestátní panovnici.
Oslavovali ji jako matku národů říše.

Marie Terezie vládla umírněnou střední cestou, opatrně, cestou nejmenšího odporu. Zastávala **osvícenské ideje**, ale zůstávala hluboce věřící katoličkou. Za své vlády uskutečnila řadu **významných reforem**, ale nechtěla měnit některá tradiční uspořádání, pokud nebránila dalšímu rozvoji země či jejímu přesvědčení. Do konce života držela vládu pevně ve svých rukou.

Zajímavosti

Marie Terezie měla se svým manželem Františkem I. Štěpánem Lotrinským 16 dětí. Rodiče se věnovali výchově dětí více, než bylo obvyklé na panovnických dvorech. Žili spíše měšťanským způsobem.

6 potomků Marie Terezie zemřelo ještě v dětství. Ti dospělí pomáhali svými sňatky upevňovat politiku říše. Například nejmladší dcera Marie Antoinetta byla provdána za francouzského krále Ludvíka XVI., aby byl upevněn mír a politický svazek Rakouska s Francií. Za Francouzské revoluce byla Marie Antoinetta popravena.

Marie Terezie velice milovala svého muže.
Když v roce 1765 František Štěpán zemřel,
Marie Terezie odložila šperky
a zdobené šaty
a do konce života chodila v černém.

Za vlády Marie Terezie došlo k **významným reformám**

- * v **soudnictví**
- * ve **finančnictví** (jednotná měna-tolary a zlatky)
- * ve **školství** (povinná školní docházka od 6 do 12 let)

docházelo k celním úpravám,
byly zakládány manufaktury
rozdíjela se průmyslová výroba
budovaly se nové cesty,
zlepšovalo poštovní spojení,
byla zavedena jednotná soustava měr a vah,
jednotná měna

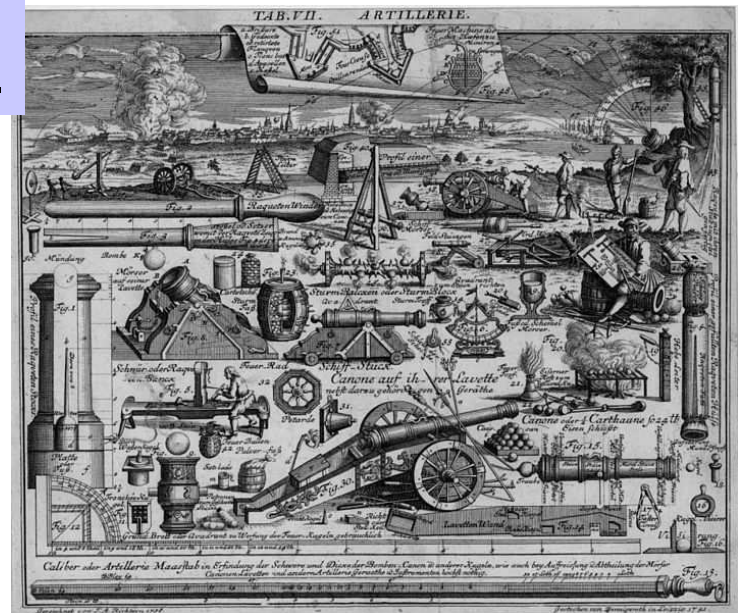
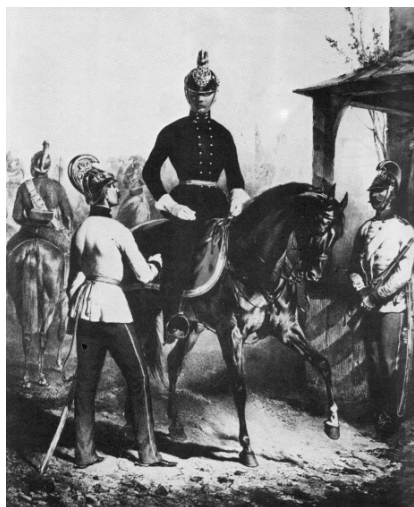
ARMÁDA

Úkolem Marie Terezie od počátku vlády bylo ubránit rakouské dědictví

a udržet velmocenské postavení monarchie

potřebovala kvalitní armádu

- * armádu posilovala především početně.
- * kladla důraz na **výcvik vojáků**,
- * na lepší **výzbroj a bojovou taktiku**,
- * zakládala a reorganizovala **vojenské školy**.

REFORMA SOUDNICTVÍ

byl vydán **nový trestní zákon**

Dříve existovaly vrchnostenské soudy, které řešily všechny spory. Novým zákoníkem byly sjednoceny tresty za různé trestní delikty v celé monarchii a byly zřízeny státní soudy, do jejichž kompetence přešly trestní záležitosti.

JOSEF II.

vládl : 1780 - 1790

nejstarší syn Marie Terezie

císař Svaté říše římské,
král český, uherský a chorvatský,
arcivévoda rakouský

od mládí se zajímal o správu říše
podnikal v utajení cesty po monarchii

Josef II. byl představitelem **osvícenského absolutismu**

Ve své snaze o **reformu říše** podnikl řadu kroků, které přispěly k nebývalému **zkvalitnění života** jeho poddaných

Vycházel z jednoduchého předpokladu, že je-li poddaný zdravý a spokojený, je říši prospěšnější.

TOLERANČNÍ PATENT

rok 1871

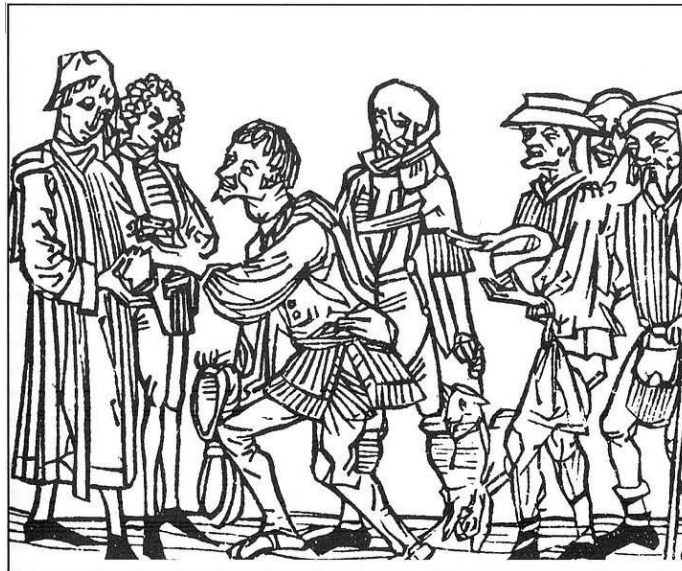
vedle katolického náboženství povoloval
i ostatní náboženství

zrušení klášterů,
které se nevěnovaly veřejně prospěšným činnostem
(špitály nebo školy)

Josef II. se snažil o

zlepšení postavení židů,
srovnání daní a možností provozovat řemesla,
změnu doplňování vojska,
zřízení katastru půdy a domů (josefínský katastr),
reformu trestního práva (mj. v podstatě zrušen trest smrti),
zavedení nových úřadů a úředních hodin,
zřízení tajné policie,
zřízení sítě nemocnic, porodnic, nalezinců

KVÍZ

1. Osvícenské myšlenky k nám začaly pronikat v

- A 16.století
- B 18.století

2. Osvícenství vzniklo

- A v západní Evropě, nejvíce ve Francii
- B ve východní Evropě, v Rusku

3. Osvícenci více věřili

- A v Boha
- B v sílu lidského rozumu

4. Marie Terezie začala budovat

- A rybníky
- B stálé vojsko

5. Zavedením povinné školní docházky měla být odstraněna

- A nezaměstnanost
- B negramotnost

6. Děti se ve škole učily

- A číst, psát, počítat
- B číst, psát a vařit

7. Císař Josef II. zrušil

- A Toleranční patent
- B některé kláštery

8. Toleranční patent

- A povinně zaváděl katolické vyznání
- B zaváděl náboženskou svobodu

9. Zrušením nevolnictví byli všichni lidé prohlášeni

- A svobodnými
- B nesvéprávnými

10. Ze zrušených klášterů se budovaly

- A nemocnice
- B obchody

VÝSLEDKY KVÍZU:

1B

2A

3B

4B

5B

6A

7B

8B

9A

10A